

Каплюченко Т. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри права Європейського Союзу та порівняльного правознавства*

РИНКОВІ СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: РИНКОВИЙ НАГЛЯД ТА БЕЗПЕКА ТОВАРУ

Протягом більш ніж 50 років у країнах-членах Європейського Союзу розробляються комерційні стандарти якості для широкого асортименту продукції.

Стандарти якості узгоджують між собою існуючі національні стандарти і торговельну практику. Вони формують єдину мову спілкування продавців і покупців, на її основі проводиться контроль якості. Стандарти визначають мінімальні вимоги до якості, вимоги щодо комерційної градації якості, допуску за дефектами, вимоги до форми представлення, упакувці, етикетування та маркування. Вони розроблюються та постійно оновлюються для забезпечення захисту здоров'я, навколишнього середовища, задоволення потреб споживача і т. д. Індикатори внутрішнього якості продуктів стають все більш важливими у міжнародній торгівлі для безлічі видів продукції.

Кожна держава-член ЄС засновує органи, основною функцією яких є контроль та нагляд за виробами та продукцією, що розміщується на ринку ЄС. Вони слідкують за відповідністю діючим стандартам якості, а також за нанесенням і використанням маркування. Заходи з ринкового нагляду включають контроль за документацією та проведення інспекторських перевірок. Виробники з третіх країн, що імпортують власні вироби та товари, зобов'язані призначити уповноваженого представника, зареєстрованого на території ЄС, який буде діяти від їх імені. Такі представники відповідають за розробку та виробництво виробів у відповідності до усіх Директив і також за проведенням необхідної процедури підтвердження відповідності. Митні органи країн ЄС припиняють допуск товарів, які можуть представляти серйозний ризик для здоров'я або безпеки, або не мають необхідної супровідної документації.

Новий пакет заходів, що регулюють внутрішній ринок товарів – нова законодавча база для модернізації «Нового підходу» була затверджена прийняттям такого пакета заходів:

- Регламент (ЄС) № 764/2008 Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008, що визначає процедури, пов'язані із застосуванням певних національних технічних правил для виробів, законно поширюваних в інші держави-члени, і скасовує Рішення № 3052/95/ЄС (ОJ L-218 13/08/2008) (діє з 13 травня 2009 р.);
- Регламент (ЄС) № 765/2008 Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року, що встановлює вимоги до акредитації та ринкового нагляду щодо розповсюдження продукції на ринку, і скасовує Регламент (ЄЕС) № 339/93 (ОJ L-218 13 / 08/2008) (діє з 1 січня 2010 р.);
- Рішення 768/2008/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 9 липня 2008 року по загальній структурі реалізації продукції, яка скасовує Рішення Ради 93/465/ЄЕС (ОJ L-218 13/08/2008);

Ці нові пропозиції націлені на усунення існуючих перешкод для вільного обігу товарів та забезпечення безпеки товарів на всьому ринку ЄС. У зв'язку з цим підвисилась роль структур ринкового нагляду, процедур перевірок та сертифікації, а також акредитації контрольних органів. Європейська Комісія, підприємництво і промисловість «Новий підхід»: http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/index_en.htm.

Безпека споживчих товарів забезпечується широким спектром галузевих законодавств і доповнюється Директивою 2001/95/ЄС Європейського Парламенту і Ради (ОJ L-11 15/01/2002) про загальну безпеку товарів.

На виробників і дистриб'юторів поширюються наступні зобов'язання:

- поставляти продукцію, що відповідає загальним вимогам безпеки;
- інформувати споживача про ризики, які може представляти продукт, і про запобіжні заходи, які він повинен дотримуватися;
- повідомити уповноважені органи в державах-членах ЄС у випадку, якщо вони виявлять, що продукт становить небезпеку, і співпрацювати з ними для вжиття заходів, щоб уникнути ризиків для споживача.

Ринковий нагляд і накладення штрафних санкцій здійснюються компетентними органами, які призначаються державами-членами за підтримки певних механізмів, створених на рівні ЄС. Зокрема, це відноситься до системи швидкого обміну інформацією про небезпечну продукцію між державами-членами та Європейською Комісією, іменованої системою RAPEX.

Директива про загальну безпеку товарів поширюється на продукцію: косметику, фармацевтичні засоби, промислові вироби (хімічні продукти, медичні прилади, електрообладнання, верстати, транспортні засоби, засоби індивідуального захисту тощо), яка поряд з цим регулюється й спеціальними галузевими законодавствами. Крім того, Директива про загальну безпеку товарів доповнюється Директивою Ради 87/357/ЄЕС (ОJ L-192 11/07/1987) про продукцію, яка не відображає своєї істинної сутності, представляючи небезпеку для здоров'я та загрозу безпеці споживача. Ця Директива стосується виробів, які, не будучи істинними, можуть бути легко прийняті за такі, завдяки своєму зовнішньому вигляду, запаху або упаковці. Відповідно до її вимог держави-члени повинні вжити всіх необхідних заходів для заборони збуту, імпорту та виробництва таких виробів, а також повинні проводитися перевірки, покликані гарантувати відсутність подібної продукції на ринку. Якщо держава-член накладає заборону на виріб у відповідності з цією Директивою, вона повинна проінформувати Європейську Комісію та надати необхідні дані для інформування інших держав-членів. Європейська Комісія, здоров'я і споживачі: Директива про загальну безпеку товарів: http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm, спеціальні галузеві законодавства, система оперативного оповіщення для непродуктивних споживчих товарів (RAPEX): http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm.

З огляду на викладене, активізується питання ознайомлення українських товаровиробників з механізмом ринкового нагляду ЄС та з вимогами, що пред'являються до безпеки імпортуємих товарів та виробів.